'Er is veel baat bij geweest Willem van Oranje als volksheld te vereren, maar hij was eerder een Castro of een Erdogan'

UvA-studenten Aron Brouwer en Marthijn Wouters schreven biografie → 16

'No rape' Stil protest tegen verkrachting

Kartonnen handje tegen de onmacht

Een handje dat 'stop' zegt. Met dit nieuwe symbool gaat Godelieve Smulders over de hele wereld het kwaad van verkrachting te lijf. Te beginnen op de Dam.

Marcel Wiegman
AMSTERDAM

Kunstenaar Godelieve Smulders (57) staat met haar grote rode tas van de Dirk op de Dam. Er steken vrolijk gekleurde handen uit, netjes uit een stuk karton geknipt. Klaar om in de kerstboom te hangen, zolang het ding nog niet is weggehaald. '*No rape*,' staat er op de uitgeknipte handen.

Het is weer gezellig op het plein. De duifjes vliegen. Aan de ene kant zwaaien boze demonstranten met de vlag van Israël, aan de andere kant heeft een al even boze man een Palestijnse vlag aan zijn scootmobiel gehangen. Daartussenin een uitgelaten gezelschap dat *free hugs* uitdeelt om het algehele chagrijn mee te bestrijden. Naast een levend standbeeld ligt een serie nietsverhullende protestplaatjes tegen bont.

Een man houdt een bord omhoog: 'De hel is eeuwig.'

Smulders heeft er goede zin in. Drie weken geleden heeft ze de enorme boom gekraakt, zegt ze. Gewoon over het hekje klimmen en haar protesthanden erin hangen. Tot haar stomme verbazing hield niemand haar tegen en weggehaald werden de werkjes ook al niet.

"Heel respectvol," zegt ze. "Toen de hoogwerker van de gemeente kwam om de lampjes weer uit de boom te halen, heb ik gevraagd of ze de handjes iets hoger konden hangen. Hebben ze gewoon gedaan."

Maatschappelijk betrokken

Ze draait zich om en vraagt abrupt aan een keurige vluchtelingenfamilie: "Wilt u ook even poseren tegen verkrachting?"

Zeg dan nog maar eens nee.

"Kunstenaars," zegt Smulders. "De meeste zijn uitsluitend bezig hun eigen drol te draaien."

Zij niet. Zij heeft gereisd en goed om zich heen gekeken. En liet Pablo Picasso zich met zijn *Guernica* niet ook van zijn beste maatschappelijk betrokken kant zien? Smulders: "Verkrachting is een wapen dat veel in oorlogen wordt gebruikt."

In Duitsland hebben ze elfhonderd bedreigde Jezidimeisjes opgenomen, zegt Smulders. "Waarom kunnen we dat hier niet?"

Als beeldhouwer heeft ze een wereldwijd te verspreiden '*silent statement*', een stil manifest, willen ontwerpen. De hand als universeel stopteken, een gat erin om de verwoestende werking van verkrachting uit te drukken en een streep erdoor als het internationaal erkende symbool voor 'geen toegang'. Smulders: "Ken je het gebroken geweertje nog? Zoiets dus."

3D-printer

Eerder waren de handen al te zien in het Amsterdamse Bos, vierenhalve meter hoog en gemaakt van hout. Kunst tegen de machteloosheid. Binnenkort wil ze via haar website de ontwerpcode van haar handjes verspreiden, waarmee mensen zelf op een 3D-printer hun eigen oorbellen kunnen produceren. Een beginnetje. "Ik hou van megalomaan," zegt ze.

Bij de boom laat zich ondertussen de Amsterdamse Furkan Yildirim gewillig naar de juiste tak begeleiden om er zijn kartonnen handje in te hangen. Waarom hij meedoet? "Waarom niet? Ik ben hier toch en kijk eens naar al die blije gezichten."

Even verderop neemt hij zijn gratis knuffel in ontvangst.

→ Kunstenaar Godelieve Smulders met Furkan Yildirim, een passant op de Dam.
FOTO JEAN-PIERRE JANS